

Regeringen, Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av SOU 2024:56 Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd

Er beteckning: LI2024/01638

Sammanfattning

Betänkandet innehåller en stor mängd förslag där flera enligt Länsstyrelsen i Örebro län, nedan Länsstyrelsen, bedömning kan leda till positiva effekter på konkurrenskraften inom animalieproduktion. Vissa förslag avstyrks, i flera fall på grund av att det behövs analys av konsekvenserna som förslagen kan medföra. Ett flertal frågor är av politisk karaktär där Länsstyrelsen varken kan tillstyrka eller avstyrka men bidra med den expertkunskap som finns inom de olika områden där myndigheten har ett uppdrag.

1 Författningsförslag

I förslaget att undanta kor i lösdrift i 2 kap. 3 § djurskyddsförordningen (2019:66) finns det många aspekter att ta hänsyn till, inte minst när det gäller djurskyddet. Länsstyrelsen anser sammantaget att det saknas tillräckligt underlag för att ta slutlig ställning till just förslaget om att undanta mjölkkor i lösdrift från beteskravet och varken tillstyrker eller avstyrker förslaget.

Klimatet har förändrats vilket gör att behovet är stort av en ökad flexibilitet i hur länge djuren kan vara ute och under vilka perioder. Även ur ett konkurrensperspektiv vore en ökad flexibilitet att föredra. Den symboliska betydelsen av lagstiftningen för konsumenter är dock också viktig ut ett konkurrensperspektiv.

De positiva effekterna av betesdriften är svåra att värdera, betet främjar djurens naturliga beteenden och ger djuren ett miljöombyte men effekterna av detta är svårt att mäta, liksom hur stor effekt en lagändring skulle innebära. Det finns en stor variation i utformningen av svenska lösdrifter för mjölkkor. Vilka konsekvenser

ett undantag från beteskravet för mjölkkor i lösdrift får för djurskyddet beror därför till stor del på utformningen av gårdens lösdriftsstall. Även driftledning samt personalens utbildning och engagemang har stor inverkan på djurens välbefinnande.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att virtuella elstängsel läggs till i 2 kap. 17 § djurskyddsförordningen. Länsstyrelsen anser att det är positivt att fler marker kan användas och att fler djur kommer ut på bete. Det behövs dock ytterligare kunskap kring användandet av virtuella stängsel i rovdjurstäta områden.

Länsstyrelsen instämmer i de positiva effekter som utredaren anger som skäl för en koncentration av handläggningen, 6 kap. 3 § djurskyddsförordningen. Länsstyrelsen efterfrågar dock mer analys av hur en koncentration av förprövningsärendena ska ske i praktiken, liksom vilka delar av förprövningen som ska koncentreras. Vid en koncentration behöver de länsstyrelser som uppgifterna koncentreras till få ersättning som motsvarar det extra arbetet som koncentrationen innebär.

Länsstyrelsen ser också vissa argument för att behålla organiseringen av förprövningen så som den ser ut i dagsläget. Ur ett företagarperspektiv underlättar det att ha kontakt med så få myndigheter som möjligt, vid en koncentration av handläggningen i ett län och besiktning samt ansökningar om investeringsstöd i ett annat, kan en koncentration bidra till en upplevelse av en ökad administration. Ett annat argument är att om förprövningarna handläggs inom respektive län kan närhetsprincip och lokalkännedom bibehållas vilket ger kortare restider när lantbrukarna erbjuds fysiska förmöten. Länsstyrelsen ser också en utmaning i att bibehålla relevant kompetens hos den personal som ska genomföra besiktningar, om dessa personer inte handlägger förprövningsärenden. Länsstyrelsen ser sammanfattningsvis behov av ytterligare utredning av frågan om koncentration av förprövningsärenden.

4.10 Utredarens överväganden och förslag – områden utanför djurskyddsområdet

Länsstyrelsen kan varken avstyrka eller tillstyrka förslaget att det ska vara möjligt att bedriva skyddsjakt efter rådjur, dovhjort och kronhjort utan tillstånd från länsstyrelsen, då utredningsunderlaget inte innehåller de analyser som krävs för att det ska gå att ta ställning till förslaget. Länsstyrelsen vill i sammanhanget framhålla

följande. Populationsbegränsande jakt bör bedrivas under de tider på året de som minst inverkar på artens parnings- och uppfödningssperiod, det vill säga under de allmänna jakttiderna. Detta i syfte att bland annat minska risken för att ungar lämnas ensamma och därmed minska risken för lidande. Betänkandet innehåller ingen analys av vilka konsekvenser förslaget att tillåta utökad skyddsjakt medför för de berörda viltstammarna och för viltförvaltningen. Länsstyrelsen ser att förslaget medför en risk för att den populationsbegränsande jakten sprids ut under året och förordar därför att en översyn och ändring av jakttiderna görs samfällt med övriga arter i den ordinarie jakttidsöversynen som genomförs var sjätte år enligt 2 § jaktförordningen (1987:905). Länsstyrelsen utesluter inte att det i vissa områden kan finnas ett behov av utökad skyddsjakt efter rådjur, kronhjort och dovhjort. Konsekvenserna av en utökad skyddsjakt behöver dock utredas innan ändringar i berörda bestämmelser görs.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att regeringen ska ge Jordbruksverket i uppdrag att förenkla regelverket och minska administrationen för djurägarna vad gäller villkorad läkemedelsanvändning, ViLA, med vissa reservationer. Att överlämna mer ansvar åt djurhållare avseende antibiotikabehandlingar är riskabelt och går stick i stäv mot strävan efter att hålla antibiotikaanvändningen låg i syfte att motverka antimikrobiell resistens. Att införa längre besöksintervall på framför allt större gårdar och gårdar inom fårhållningen, där kunskapen generellt sett är lägre, innebär en risk för djurhälsan. Länsstyrelsen är även tveksam till att överlämna åt djurhållare att ge kalk intravenöst för att behandla kalvningsförlamning då risken för feldiagnos är stor, vilket kan få livshotande effekter för djuret. Även vid en korrekt diagnos är intravenös kalkgiva ett riskabelt moment med risk för hjärtflimmer och hjärtstopp. Riskerna med förenklingarna måste vägas mot nyttan att djur snabbt får vård och att veterinära resurser kan utnyttjas till andra djur i samhället. För att gå vidare med dessa förslag behöver mer fördjupade konsekvensanalyser göras.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att låta husdjurstekniker ersätta veterinär vid behandling av fertilitetsstörningar hos mjölkkor. Behandling av fertilitetsstörningar utgörs mestadels av behandling med hormoner och hormonella preparat. Dessa läkemedel och behandling med dem är riskabla på flera sätt. Både administratören av läkemedlet och det enskilda djuret löper risk och även miljömässiga risker föreligger. Det är alltså viktigt att användningen är välavvägd och utförs av kvalificerad personal. Länsstyrelsen anser

att detta bör begränsas till veterinärer. Dessutom finns ofta bakomliggande orsaker till fertilitetsstörningar vilka behöver utredas och åtgärdas och inte bara maskeras av en läkemedelsbehandling.

4.12 Utredarens överväganden och förslag – konkurrenskraft och djurskyddskrav

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att ge Jordbruksverket i uppdrag att minska det totala antalet bestämmelser på djurskyddsområdet samt införa ytterligare flexibilitet i Jordbruksverkets föreskrifter, till exempel genom fler målstyrda bestämmelser eller bestämmelser med villkor samt förenkla och så långt möjligt minska detaljeringsgraden. Länsstyrelsen ser dock inte att en högre grad av målstyrning inom djurskyddslagstiftningen automatiskt kommer att leda till en minskad administrativ börda. Det finns en ökad risk med flexibilitet och målstyrda bestämmelser då rättssäkerheten och likabehandling riskerar att äventyras. Det blir även svårare för både kontrollpersonal och djurägare att avgöra vad som är godkänt enligt lagstiftningen. Det ska vara lätt för djurägare att göra rätt och veta vad som förväntas av dem. Det finns också en ökad risk för olikheter i bedömningarna mellan olika länsstyrelser.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att ge Jordbruksverket i uppdrag att se över möjligheten att förenkla och förtydliga kravet på transportörstillstånd vid transporter av egna djur. Det behövs ett tydligare och enklare regelverk. Det skulle underlätta för djurägarna om de i större utsträckning kan transportera sina djur kortare sträckor utan krav på transportörstillstånd.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att ge Jordbruksverket i uppdrag att se över möjligheten att införa flexibilitet i lagstiftningen när det gäller placering av den fasta golvytan i grisboxar och se över kravet på andel fast yta. Föreskrifterna för gris behöver generellt ses över eftersom föreskrifterna inte hänger med utvecklingen inom stallbyggnader och inredning för grisar. Grisproduktionen i Sverige behöver utvecklas för att vara konkurrenskraftig gentemot övriga Europa. Paragrafen som bestämmer placeringen av den fasta golvytan och andelen fast yta i en grisningsbox är för detaljerad. Den fyller inte längre sin funktion.

4.14 Utredarens överväganden och förslag – djurskyddet i EU och globalt

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att regeringen ska fortsatt arbeta för skärpt djurskyddslagstiftning inom EU och globalt och för en korrekt och restriktiv användning av antibiotika. Sverige är ett föregångsland både vad gäller djurskyddslagstiftning och antibiotikaanvändning och bör fortsätta sträva efter att vara ett föredöme inom dessa områden.

6.9 Utredarens överväganden och förslag

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att kravet på förprovning av djurstallar ska finnas kvar men förbättras och förenklas, liksom förslaget att förprovningen även fortsättningsvis ska omfatta endast stallbyggnaden och inte områden utanför denna. Att utöka det som ingår i förprovningen med bete och smittskydd skulle enligt Länsstyrelsens uppfattning inte bidra till att förenkla och korta ner förprövningsprocessen. Länsstyrelsen tillstyrker också förslaget att regeringen ska ge Jordbruksverket i uppdrag att utreda om ekonomiskt stöd kan införas för frivilliga smittskyddssamråd, eftersom ett ekonomiskt stöd för frivilliga smittskyddssamråd kan motivera fler lantbrukare att genomföra smittskyddssamråd.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att det införs ett bemyndigande till Jordbruksverket att föreskriva om vilka kompetenser som ska finnas på den prövande myndigheten. Det behövs en regelbunden kunskapsinhämtning och utbildning av de personer som handlägger förprövningsärenden.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att regeringen ger Sveriges lantbruksuniversitet eller annat lämpligt lärosäte i uppdrag att ta fram utbildningsprogram eller kursblock med särskild inriktning på lantbruksbyggnader och djurmiljö. Det behövs utbildningsprogram för att stärka och se till att det i framtiden finns utbildade personer som kan jobba med förprovning, rådgivning och konsultverksamhet samt inom byggsektorn inom både offentlig och privat verksamhet.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att utforma en ordning för att godkänna standardiserade byggnadslösningar och inredningar. Förslaget skulle minska den administrativa bördan betydligt för både lantbrukarna och länsstyrelsen. Standardiserade byggnadslösningar skulle vara aktuella främst vid nybyggnationer. Förmodligen skulle

byggnadslösningarna även behöva uppfylla en del villkor, kopplade till exempelvis brandskydd, för att vara undantagna förprövningsplikt.

Länsstyrelsen tillstyrker delvis förslaget att regeringen ska ge Jordbruksverket i uppdrag att se över möjligheterna att undanta fler byggnadsåtgärder av enklare slag från förprövningen samt att föreslå vilka enklare byggnadsåtgärder som kan undantas från besiktning, mot följande bakgrund. Att undanta enklare byggnationer från förprövningsplikten skulle minska den administrativa bördan för både lantbrukarna och länsstyrelsen. De byggnationer som undantas förprövningsplikt ska i så fall även undantas besiktning. Om det inte görs någon besiktning när byggnadsåtgärden är förprövningspliktig ökar risken för att den som ansöker om förprövning inte kommer att uppfylla eventuella villkor som ställs i förprövningsbeslutet. Det är inte aktuellt att lämna in en förprövningsansökan och sedan inte göra någon besiktning.

9.5 Utredarens överväganden och förslag

Länsstyrelsen delar utredarens beskrivning att efterfrågan på investeringsstöd är stort och att ytterligare medel kan bidra till att stärka lantbrukets konkurrenskraft. Utredaren skriver vidare att administrationen av startstöden bör ses över i syfte att förenkla. Att se över administrationen i syfte att förenkla processen är positivt. Länsstyrelsen menar att detta även bör gälla för investeringsstöden generellt då handläggningen av dessa idag kringgärdas av en stor mängd regler och moment vilket gör ansökan krånglig för den sökande samt handläggningen mycket tidsödande.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lena Rådström Baastad med enhetschef Eva Maria Broberg Lennartsson som föredragande. Avdelningschef Lovisa Forssell och enhetschef Idamaria Lundström har medverkat i beslutet.